

УДК 004.4:378.147

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Н.А. Глуховська

асистент кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей,
Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ)
e-mail: natalya-glukhovskaya@yandex.ua

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ В УСЛОВИЯХ ЕВРОИНТЕГРАЦИИ

Н.А. Глуховская

ассистент кафедры английского языка для технических и агrobiологических специальностей,
Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины (г. Киев)

PROBLEMS AND PERSPECTIVES OF DISTANCE TRAINING IN THE SYSTEM OF FUTURE SPECIALISTS' PREPARATION IN THE CONDITION OF EUROPEAN INTEGRATION

N.A. Glukhovska

assistant of the Department of English for Technical and Agrobiological Specialties,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine (Kyiv)

В статті розглянуто актуальні проблеми забезпечення підготовки майбутніх спеціалістів відповідно до світових стандартів у галузі ІКТ, переглянуто проблеми і перспективи дистанційного навчання для вищих навчальних закладів України, а також в системі підготовки майбутніх фахівців в умовах Євроінтеграції.

Ключові слова: система дистанційного навчання; дистанційний курс; навчальні матеріали; майбутні фахівці.

в умовах Євроінтеграції. В статье рассмотрены актуальные проблемы обеспечения подготовки будущих специалистов в соответствии с международными стандартами в сфере ИКТ, рассмотрены проблемы и перспективы дистанционного обучения для высших учебных заведений Украины, а также в системе подготовки будущих специалистов в условиях Евроинтеграции.

Ключевые слова: система дистанционного обучения; дистанционный курс; учебные материалы; будущие специалисты.

Actual problems of providing future specialists preparation due to the international standards in the sphere of ICT are presented in the article. Problems and perspectives for higher educational establishments of Ukraine has been given, and in the system of future specialists preparation in the condition of European integration.

Keywords: system of distance training; distance course; educational materials; future specialists.

Постановка проблеми. Характерною рисою сучасності є потужне накопичення інформації, яка набуває найбільшої цінності та є стратегічним продуктом. Зарубіжні науковці зробили висновок, що ключовими є найвагоміші та найбільш інтегровані компетентності.

Експерти країн Європейського союзу визначають поняття компетентностей як «здатність застосовувати знання і уміння» (Eurydice, 2002). У переліку ключових компетентностей, визначених українськими педагогами, також містяться компетентності з інформаційних і комунікаційних технологій, які передбачають здатність молоді людини орієнтуватись в інформаційному просторі, володіти й оперувати інформацією відповідно до потреб ринку праці.

Сформувати означені компетентності в студентів може лише той викладач, який сам володіє цими компетентностями на високому рівні. Саме тому перед вищими навчальними закладами, що готують майбутніх фахівців постає задача формування у студентів навичок у галузі інформаційно-комунікаційних технологій на високому рівні.

Мета статті – розкриття поняття дистанційної освіти, визначення переваг та недоліків при застосуванні дистанційної форми навчання у ВНЗ.

Завдання: визначити показники ефективності процесу дистанційного навчання; окреслити заходи і напрямки для вдосконалення і поширення дистанційної освіти; виділити негативні і позитивні сторони в процесі впровадження дистанційного навчання в освітній процес; описати перспективи та підходи вирішення проблем дистанційної освіти у ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній день якість освіти – тема більшості дискусій в світових освітніх спільнотах. Якщо пару років тому ці обговорення стосувалися традиційної освіти, то тепер поняття якості застосовується щодо електронного навчання. Тенденції впровадження сучасних інформаційних технологій у процес навчання найбільш розвинених країн показують, що в даний час відбувається процес кардинальних змін в системі освіти. Відбувається переоснащення навчальних закладів відповідно до сучасних вимог якості навчання [1]. Однією з провідних завдань, які стоять перед викладачами та працівниками ВНЗ, є не тільки впровадження системи дистанційної освіти, а й забезпечення сприятливого впливу нових технологій на освітній процес, тобто необхідність розвитку сильних сторін і мінімізація негативних.

На відміну від деяких галузей, що стосуються інформатизації освіти, зокрема регулювання питань дистанційного навчання, міжнародний стандарт ECDL має певну законодавчу базу в Україні:

1) В державній програмі «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006-2010 роки, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України 07.12.2005 рік № 1153 зазначено, що при підвищенні кваліфікації та перепідготовці кадрів оцінка знань та умінь в сфері інформаційних та комунікаційних технологій повинна відповідати міжнародним стандартам.

2) Закон України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 рр."

3) Указ Президента України "Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу".

4) "Угода про наміри щодо впровадження європейського стандарту підвищення комп'ютерної грамотності" між: Міністерством освіти і науки України, Державною науковою установою "Інститут інноваційних технологій і змісту освіти" Міністерства освіти і науки України, Всеукраїнською громадською організацією "Українська асоціація фахівців інформаційних технологій".

5) Дистанційна форма навчання заявлена як рівноправна з традиційними: очною, заочною, вечірньою та екстернатом у статті 42»[2] Закону України «Про вищу освіту».

Виклад основного матеріалу дослідження

З 2003 року Україна є учасником програми підвищення компетентності в області інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) – як стандарт комп'ютерної грамотності визнаний Європейською комісією, ЮНЕСКО, Радою Європейських Професійних Інформаційних Товариств, Європейським товариством інформатики, міністерствами освіти різних країн та успішно розвивається більш ніж у 150 країнах світу.

Сучасні вимоги щодо підготовки студентів вищих навчальних закладів та слухачів закладів післядипломної освіти та для роботи з програмними засобами навчального призначення та інформаційними і комунікаційними технологіями вимагають створення програмно-методичного

комплексу та електронних ресурсів. Дослідження полягають у розробці навчально-методичного забезпечення з курсу, що задовольняє освітні стандарти України.

Проведення анкетування на початку курсу дає змогу студенту самостійно оцінити рівень володіння ІКТ, сприяє розвитку рефлексії та усвідомленого ставлення до навчання. Викладач може вже на початку навчального процесу визначити загальний рівень групи з певного модуля, і вивчення яких може викликати труднощі, а значить вимагатиме більше часу.

В результаті вивчення курсу претендент на складання тестів ECDL повинен мати загальне уявлення про основні поняття та визначення. Навчальні матеріали з усіх модулів мають однакову структуру, що дуже зручно для користувача. Презентації лекційних матеріалів – електронні документи у форматі ppt – розроблені для підтримки лекційного курсу у відповідності до робочої програми кожного модуля та однаковим дизайном і схемою подання матеріалу. Кожна лекція традиційно містить: титульну сторінку (номер та тему лекції, назву модуля та основні завдання лекції), вступ (необхідність вивчення даної теми, мотивація та приклади застосування), зміст (аспекти, які будуть вивчені на лекції), виклад основного матеріалу (слайди з поясненнями, відповідно до пунктів змісту), ключові слова (перелік термінів та понять лекції), практичні завдання (короткий опис вправ, які необхідно виконати для засвоєння даної теми та гіперпосилання на документи з методичними рекомендаціями до виконання практичних робіт), джерела додаткових відомостей (перелік рекомендованої літератури). З лекцій є посилання на розроблені демонстраційні матеріали, які використовуються під час пояснення нового матеріалу.

На сьогодні можна вважати стандартом забезпечення персоніфікованого доступу до освітнього ресурсу з трьома рівнями прав (адміністратор, викладач, студент), можливість спілкування студентів (форум), відкритість системи оцінювання і доступність статистичних даних.

Навчально-методичний комплекс побудовано таким чином, що існує можливість вибору модулів, які необхідно вивчити та порядку їх проходження. Перший модуль – теоретичний, інші – практичні. Це відкриває широкі перспективи використання курсу при підготовці майбутніх фахівців аграрників всіх спеціальностей і може бути використано як онлайн-курс для студентів першого року навчання. Окремі модулі можуть частково або повністю використовуватись при вивченні певних дисциплін. Не дивлячись на те, що загальний рівень володіння навичками роботи з ІКТ у абітурієнтів за останні роки суттєво підвищився, на жаль, у частини студентів він є недостатнім для використання ІКТ у навчальному процесі. Наприклад, на всіх факультетах НУБіП України на першому курсі для студентів всіх напрямів підготовки викладається дисципліна «Нові інформаційні технології та технічні засоби навчання», метою якого є усвідомлення ролі, можливостей і перспектив використання ІКТ у навчальній діяльності та доцільного використання ІКТ у майбутній професійній діяльності. Нами розроблено набір тестів з кожного модуля, по 50 питань у кожному тесті. Тести склалися відповідно до робочих програм модуля. Кожне питання має свою вагу, що впливає на кінцеву оцінку студента. Результати тестування автоматично заносяться в журнал.

Тому нами використовувалися переважно питання типу «вибір одного з багатьох», «вибір кількох з багатьох». Створення, редагування, налаштування та використання тестів є дуже зручним у системі e-learn. Кожен студент одразу по закінченні тесту бачить в журналі власні результати та оцінку. Викладач бачить загальний список студентів, зареєстрованих на курс ECDL, інформацію про тих, хто склав тест (П.І., час складання тесту, загальну кількість балів та інформацію по кожному питанню, та оцінку). Такий підхід дозволяє виявити для кожного зі студентів питання, які виявилися складними та сприяти подоланню труднощів. Курс та зокрема тести розроблялися для Microsoft Office 2003. Однак частина студентів використовує офісні додатки інших версій, як то Microsoft Office 2007, 2010.

Оскільки викладач бачить середній бал групи з кожного питання, це дозволяє виявити питання, які викликали найбільші труднощі). Крім того, дана платформа дистанційного навчання має вбудовані можливості аналізу питань, що містить власне питання, варіанти відповіді, часткову оцінку, кількість правильних відповідей із загального числа, відсоток правильних відповідей, індекс легкості, середнє квадратичне відхилення, індекс диференціації, коефіцієнт диференціації тощо.

Висновки. Дистанційне навчання у світовій практиці одна з усталених форм навчання. Воно затребуване суспільством, користується популярністю. Дистанційне навчання – найбільш демократична форма навчання, що дозволяє отримати освіту широким верствам суспільства. Методи дистанційного навчання застосовуються у ВНЗ, в шкільній освіті, системі підвищення кваліфікації вчителів, в системі підготовки управлінських кадрів. Перспективу і вдосконалення системи дистанційного навчання в Україні складає впровадження в освітній процес комп'ютерної і аудіо-візуальної техніки. В даний час проблему дистанційної освіти розробляють практично всі вузи на території України. У перспективі електронна освіта зробить навчання не нудним і ретельно розпланованим зобов'язанням, а захоплюючим пізнавальним процесом, у формуванні якого студент сам бере участь. Вчитися скрізь, завжди і все життя із задоволенням – приблизно таке гасло ідеї дистанційної освіти. Наскільки ясно і адекватно ми зможемо визначити і реалізувати нову технологію навчання і його дистанційні форми, що поліпшують якість і збільшують масовість освіти, настільки продуктивно вітчизняна школа освіти виконає це історичне замовлення – створення в нашій країні нового громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Білорусов С.Г. Запровадження інформаційних систем і технологій при підвищенні кваліфікації працівників органів державної влади в межах співпраці з європейськими партнерами / Білорусов С.Г. //Матеріали першої міжнародної практичної конференції «ECDL для українських державних службовців», (Херсон, 16-18 трав. 2007) /Херсонський державний університет. – Х.: Айлант, 2007. – С. 54-59.
2. Н. Kravtsov, D. Kravtsov. Knowledge Control Model of Distance Learning System on IMSStandard. // Innovative Techniques in Instruction Technology, E-learning, E-assessment, and Education. – Springer. – 2008. – P.195-198.
3. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4.02.1998 р.
4. Гуржій А.М. Інформаційні технології в освіті / Проблеми освіти: наук. метод. зб. – К.: ІЗМН, 1998. – Вип. II. – С. 5-11.
5. Дмитренко П.В., Пасічник Ю.А. Дистанційна освіта. – К.: НПУ, 1999. – 25 с.
6. Концепція діяльності Українського центру дистанційної освіти Національного технічного університету “Київський політехнічний інститут”. – К.: КПІ, 2000. – 5 с.
7. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. – К.: КПІ, 2000. – 12 с.
8. Колмогоров В.П., Малитиков Е.М., Карпенко М.П. Теоретические и практические аспекты развития дистанционного образования в Российской Федерации // Образование. – 2000. – № 1. – С. 42-54.
9. Татарчук Г.М. Институционализация дистанционного обучения: социологический аспект // Образование. – 2000. – № 1. – С. 63-72.
10. <http://edu.minfin.gov.ua/LearningProcess/RemoteEducation/Pages/Проблеми-впровадження-дистанційної-освіти-в-Україні.aspx>
11. <http://www.osvita.org.ua/distance/>

References

1. Bilorusov S.H. Zaprovažžennia informacijnyh system i technolohij pry pidvyščenni kvalifikaciji pracivnykiv orhaniv deržavnoji vlady v mežach spivpraci z jevropejskymy partneramy / Bilorusov S.H. //Materialy peršoji mižnarodnoji praktyčnoji konferenciji «ECDL dlia ukrajinskich deržavnyh službovciv», (Cherson, 16-18 trav. 2007) /Chersons'kij deržavnyj universytet. – Ch.: Ajlant, 2007. – S. 54-59.
2. Н. Kravtsov, D. Kravtsov. Knowledge Control Model of Distance Learning System on IMSStandard. // Innovative Techniques in Instruction Technology, E-learning, E-assessment, and Education. – Springer. – 2008. – P.195-198.
3. Zakon Ukrajinu «Pro Nacionalnu prohramu informatyzaciji» vid 4.02.1998 r.
4. Huržij A.M. Informacijni tehnolohiji v osviti / Problemy osvity: nauk. metod. zb. – K.: IZMN, 1998. – Vyp. II. – S. 5-11.

5. Dmytrenko P.V., Pasičnyk Ju.A. Dystancijna osvita. – K.: NPU, 1999. – 25 s.
6. Koncepcija dijalnosti Ukrajinškoho centru dystancijnoji osvity Nacionalnoho techničnoho universytetu “Kyivskij politechničnyj instytut”. – K.: KPI, 2000. – 5 s.
7. Koncepcija rozvytku dystancijnoji osvity v Ukrajinі. – K.: KPI, 2000. – 12 s.
8. Kolmohorov V.P., Malytykov E.M., Karpenko M.P. Teoretyčeskye y praktyčeskye aspekty razvytija dystancyonnoho obrazovanija v Rossyskoj Federacyy // Obrazovanye. – 2000. – № 1. – S. 42-54.
9. Tatarčuk H.M. Ynstytucyonalizacija dystancyonnoho obučenija: socyolohyčeskij aspekt // Obrazovanye. – 2000. – № 1. – S. 63-72.
10. <http://edu.minfin.gov.ua/LearningProcess/RemoteEducation/Pages/Problemy-vprovadžennia-dystancijnoji-osvity-v-Ukrajinі.aspx>
11. <http://www.osvita.org.ua/distance/>